

Wojciech Kilar (17 lipca 1932 we Lwowie - 29 grudnia 2013 w Katowicach)

*Ten pan pianista ze starego Lwowa
uczył się w szkołach Rzeszowa, Krakowa,
na stacji Katowice
zarzucił był kotwicę,
stąd na świat cały zaczął komponować.*

(ebs)

Wojciech Kilar - polski pianista, kompozytor muzyki poważnej i filmowej.

Wojciech Artur Kilar urodził się 17 lipca 1932 we Lwowie. Jego dom rodzinny znajdował się przy ul. Sapiehy 89. Ojciec Jan Franciszek Kilar był lekarzem, zaś matka Neonilla aktorką teatralną. Jako dziecko z wielką niechęcią brał lekcje gry na fortepianie u pani Reissówny. Po przymusowym wysiedleniu ze Lwowa, w latach 1946-1947, kontynuował naukę gry na fortepianie w Państwowej Średniej Szkole Muzycznej nr 2 w Rzeszowie.

Jako pianista zadebiutował w 1947 na konkursie Młodych Talentów, wykonując własne "Dwie miniatury dziecięce" (II nagroda). W latach 1947-1948 uczęszczał do Państwowego Liceum Muzycznego w Krakowie, zaś w latach 1948-1950 do Państwowego Liceum Muzycznego w Katowicach. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach, którą ukończył w 1955. W tym samym roku otrzymał II nagrodę za "Małą uwerturę" na Konkursie Utworów Symfonicznych na V Festiwalu Młodzieży w Warszawie.

W latach 1955-1958 był asystentem Bolesława Woytowicza w krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej. W 1957 uczestniczył w Międzynarodowych Kursach Wakacyjnych Nowej Muzyki w Darmstadt. W latach 1959-1960 jako stypendysta rządu francuskiego kształcił się pod kierunkiem Nadii Boulanger w Paryżu.

<https://www.youtube.com/watch?v=wvgcc1jcv9s>

Początkowo jego twórczość pozostawała pod wpływem polskiego i europejskiego neoklasycyzmu. Kompozytor sięgał do klasycznych form i gatunków, także do klasycznej melodyki, orkiestry i brzmienia. Czerpał z twórczości Béli Bartóka, Igora Strawinskiego, Dymitra Szostakowicza, Siergieja Prokofjewa...

W 1960 otrzymał za odę "Béla Bartók in memoriam" nagrodę fundacji im. L. Boulanger w Bostonie. Występował także jako pianista wykonując własne utwory. 1979-1981 pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego Związku Kompozytorów Polskich. W 1977 został członkiem-założycielem Towarzystwa im. Karola Szymanowskiego w Zakopanem.

Od początku lat 60. współtworzył wraz z Krzysztofem Pendereckim i Henrykiem Góreckim nową polską szkołę awangardową oraz nowy kierunek we współczesnej muzyce zwany sonoryzmem, nawiązywał do serializmu i dodekafonii.

W połowie lat 70. uprościł swój język muzyczny, zaczął coraz wyraźniej nawiązywać do tradycji, w jego muzyce pojawiły się inspiracje ludowe i religijne. Punktem zwrotnym był "Krzesany" (1974). Ważne dzieła z tego okresu to "Kościelec 1909" (1976) - poemat symfoniczny napisany na 75-lecie Filharmonii Narodowej i nawiązujący do tragicznej śmierci Mieczysława Karłowicza, "Siwa mgła" (1979) na baryton i orkiestrę, "Exodus" (1981)...

<https://www.youtube.com/watch?v=MQbInyX3vm8>

..."Angelus" (1984) na sopran, chór mieszany i orkiestrę symfoniczną, "Orawa" (1986) na orkiestrę kameralną, "Preludium chorałowe" (1988).

Znany był ze swojej religijności, z okazji przypadającego Jubileuszu 100-lecia Filharmonii Warszawskiej, na zamówienie jej dyrektora Kazimierza Korda, skomponował mszę w intencji pokoju na nowe tysiąclecie: "Missa pro pace" (2000) na sopran, alt, tenor, bas, chór mieszany i orkiestrę symfoniczną. Światowe prawykonanie miało miejsce 12 stycznia 2001 w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Niekwestionowana jest pozycja Kilara jako jednego z najwybitniejszych kompozytorów muzyki filmowej. Napisał muzykę do ponad 130 filmów. Jego związki z filmem zaczęły się już w 1958, współpracował z wieloma reżyserami: Bohdanem Porębą, Andrzejem Wajdą, Kazimierzem Kutzem, Krzysztofem Zanussi (począwszy od "Struktury kryształu" stworzył muzykę do niemal wszystkich filmów tego reżysera), Krzysztofem Kieślowskim, Stanisławem Różewiczem, Wojciechem Hasem, Tadeuszem Konwickim, Markiem Piwowskim, Romanem Polańskim, Francisem Fordem Coppolą, Jane Campion...

https://www.youtube.com/watch?v=ufqXL_bsWL8

O ile sukcesy religijnych utworów komponowanych w ostatnich latach właściwie ograniczają się do polskiej publiczności, to międzynarodowym uznaniem i popularnością cieszy się jego muzyka filmowa, a wyjątkowy sukces odniósł kompozytor "Drakulą".

https://www.youtube.com/watch?v=B_OQvVdggUM

W 1999 otrzymał propozycję od reżysera Petera Jacksona na napisanie muzyki do filmu "Władca Pierścieni". Kompozytor początkowo się zgodził, ale ostatecznie do współpracy nie doszło.

Przez wiele lat kompozytor związany był z Jasną Górą, gdzie m.in. świętował swoje urodziny. Obchodzono tam tzw. Dzień Kilara. Należał do konfraterni zakonu paulinów.

Zmarł 29 grudnia 2013 w Katowicach po kilkumiesięcznej chorobie na guza mózgu. Uroczystości pogrzebowe kompozytora odbyły się 4 stycznia 2014 w katedrze pw. Chrystusa Króla w Katowicach. Został pochowany na katowickim cmentarzu przy ul. Sienkiewicza we wspólnym grobowcu ze zmarłą kilka lat wcześniej żoną Barbarą.

wspomnienia o Wojciechu Kilarze na stronie cultura.pl

galeria portretów na stronie cultura.pl